

Nr 1 a.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1937 kl. 2 e. m.

Konstitutionsutskottets memorial med uppgift å visst vilande förslag till ändringar i grundlag.

I sitt memorial nr 1 till innevarande riksdag har konstitutionsutskottet anmält de under sistförflutna fyraårsperiod jämlikt § 64 riksdagsordningen såsom vilande antagna förslag till ändringar i rikets grundlagar, vilka utskottet funnit icke stå i sådant samband med övriga vilande grundlagsförslag eller med lagstiftningsfrågor, direkt sammanhängande med vilande grundlagsförslag, att hinder förelåg för omedelbart upptagande av dem till slutligt avgörande.

Sedan utskottet numera inhämtat, att första lagutskottet beslutat utlåtan- de i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 2, till riksdagen med förslag till lag med vissa bestämmelser om rättegång i tryckfrihetsmål, får utskot- tet härmed för riksdagen anmäla följande vid 1936 års lagtima riksdag jäm- likt § 64 riksdagsordningen såsom vilande antagna förslag till ändrad lydelse av §§ 1, 4 och 5 tryckfrihetsförordningen.

Förslag

till ändringar i grundlag, hänskjutna till grundlagsenlig behandling vid nu pågående riksdag:

angående ändrad lydelse av §§ 1, 4 och 5 tryckfrihetsförordningen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 1.

§ 1.

4:o. Utgivare av dagblad eller pe- riodiska skrifter anmäle sig, jämte titeln och tryckningsorten, hos che- fen för justitiedepartementet, med vilken i denna lag förstas chefen för det departement, vartill justitieärendena höra. *Denne äger att, såvida sökan- den ej blivit förklarad ovärdig föra andras talan, meddela bevis, att intet hinder emot skriftens utgivande före- kommer.*

4:o. Utgivare av dagblad eller pe- riodiska skrifter anmäle sig, jämte ti- teln och tryckningsorten, hos chefen för justitiedepartementet, med vilken i denna lag förstas chefen för det de- partement vartill justitieärendena hö- ra, för erhållande av bevis att hinder enligt denna lag icke förekommer emot skriftens utgivande.

Bevis må ej utfärdas för annan än här i riket bosatt myndig svensk med- borgare.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

5:o. Privilegier å — — — uti municipalsamhälle.

Då boktryckeri anlägges å ort, som lyder under landsrätt, skola i alla mål, som boktryckningen röra, boktryckare, arbetare i tryckeriet samt där tryckta skrifter författare och utgivare lyda under rådstuvurätten i den stad, där länets styrelse har sitt säte.

Den nytt boktryckeri inrättar, åligger att sist fjorton dagar, innan någon skrift därifrån utgives, såväl hos magistraten i den stad, varuti boktryckeriet anlägges, eller under vars domsrätt han såsom boktryckare skall lyda, som ock hos Konungens befallningshavande i länet skriftligen tillkännagiva, att och varest han boktryckeri anlagt. Där boktryckeri ombyter ägare, åligger den nye ägaren att, innan någon skrift utgives, göra så beskaffad anmälan som nu *sagd* är. I båda fallen åligger det Konungens befallningshavande, sedan behörig anmälan hos honom blivit gjord, att genast eller med först omgående post därom underrätta chefen för justitiedepartementet. Anlägges eller övertages boktryckeri utan föreskriven anmälan, plikte boktryckaren etthundra riksdaler. Utgives från ett icke behörigen anmält tryckeri någon brottslig skrift, vare boktryckaren, jämte författaren, underkastad lika straff och ansvar för skriftens innehåll och skrivart.

Chefen för justitiedepartementet må vägra att utfärda bevis, om den anmälda titeln företer sådan likhet med titeln å periodisk skrift, för vilken tidigare utfärdat bevis är gällande, att förväxling lätt kan ske.

5:o. Privilegier å — — — uti municipalsamhälle.

Den nytt boktryckeri inrättar åligger att sist fjorton dagar innan någon skrift därifrån utgives hos Konungens befallningshavande i länet skriftligen tillkännagiva, att och varest han boktryckeri anlagt. Där boktryckeri ombyter ägare, åligger den nye ägaren att innan någon skrift utgives göra så beskaffad anmälan som nu *sagt* är. I båda fallen åligger det Konungens befallningshavande, sedan behörig anmälan hos honom blivit gjord, att genast eller med först omgående post därom underrätta chefen för justitiedepartementet, så ock *polismyndigheten i den ort där tryckeriet är beläget.* Anlägges eller övertages boktryckeri utan föreskriven anmälan, plikte boktryckaren etthundra riksdaler. Utgives från ett icke behörigen anmält tryckeri någon brottslig skrift, vare boktryckaren, jämte författaren, underkastad lika straff och ansvar för skriftens innehåll och skrivart.

(Nuvarande lydelse.)

11:o. Av allt vad som tryckes vare boktryckaren pliktig att, utom det exemplar, varom i 4 § 2 mom. stadgas, från upplagan avtaga och utan betalning avlämna till kungl. biblioteket samt till vartdera av rikets universiteter ett fullständigt och felfritt exemplar, jämte därtill hörande planscher, vilket avlämnande verkställas sålunda, att före slutet av juni månad varje år bör vara levererat vad under det nästföljande året är vordet utgivet. Underlåter någon detta, böte för varje särskilt fall tjugufem riksdaler, och vare ändock pliktig att, vid enahanda ansvar, inom ny förelagd tid behöriga exemplar avlämna.

(Föreslagen lydelse.)

11:o. Av allt vad som tryckes vare boktryckaren pliktig att, utom det exemplar varom i 4 § 2 mom. stadgas, från upplagan avtaga och utan betalning avlämna till kungl. biblioteket samt till vartdera av rikets universiteter ett fullständigt och felfritt exemplar, jämte därtill hörande planscher, vilket avlämnande verkställas sålunda, att vad under varje halvt kalenderår är utgivet skall vara levererat inom tre månader från halvårets utgång. Underlåter någon detta, vare förfallen till böter från och med tjugufem till och med femhundra riksdaler, och vare ändock pliktig att vid vite, högst ettusen riksdaler, inom ny förelagd tid behöriga exemplar avlämna.

§ 4.

3:o. I alla de fall, där åtal, enligt 2 § 4 mom. samt 3 §, genom allmän åklagare anställles, äge chefen för justitiedepartementet eller hans ombud rättighet att, då han det nödigt prövar, en skrift med kvarstad belägga låta, vilken sist inom åtta dagars förlopp verkställles. Börande en månad efter den dag, då i landsort kvarstaden lagd blivit, chefen för justitiedepartementet meddela ombudet sitt gillande eller upphävande därav. Är uti huvudstaden kvarstad ej inom åtta dagars förlopp lagd, eller i landsorterna chefens för justitiedepartementet gillande ej inom ovanskrivna en månads förlopp ankommet, må kvarstad ej, utan efter laga domstols och tryckfrihetskommitténs yttrande, gälla. Men vid alla de tillfällen, då chefen

§ 4.

3:o. Vid alla de tillfällen då chefen för justitiedepartementet anser förbrytelser emot denna lag sig yppa, åligge honom, där fråga ej är om personliga förolämpanden, vilka enligt vad nedan sägs höra till den förordnades enskilda beivrande, att skriften ofördröjligen till justitiekanslern överlämna, på vilkens ytterligare ämbetsåtgärd och ansvar det ankommer att sådana mål varda i laga ordning handhavda. Så snart någon förbrytelse mot denna lag blivit av chefen för justitiedepartementet hos justitiekanslern anmäld, åligge den sistnämnde att ofördröjligen låta förbrytelsen, genom tillförordnad aktor, vid behörig domstol åklaga; och bör justitiekanslern dessutom för egen del genom vederbörande ombud över

(Nuvarande lydelse.)

för justitiedepartementet anser förbrytelser emot denna lag sig yppa, och så ofta målet ej hör, vare sig, såsom blott ordningsmål, under hans egen prövning, eller, vid personliga förolämpanden, till den oförrättades enskilda beivrande, åligge chefen för justitiedepartementet, antingen han funnit kvarstad äga rum, eller endast åtal vid laga domstol, att skriften ofördröjligen och omedelbart till justitiekanslerens laga åtgärd överlämnas.

4:o. Till ordningsmål räknas, om, vid tryckeris anläggande, uraktlåtes vad 1 § 5 mom. därom stadgar, eller om, emot 1 § 12 mom., tryckta skrifter, varå boktryckarenamn, tryckningsort eller årtal ej äro utsatta, för yttras. I dessa fall äge chefen för justitiedepartementet att, i överensstämmelse med vad denna lag stadgar, den brottslige genast pliktfulla; denne likväl obetaget, att, där han sig så befogad finner, hos Konungen, i Dess justitierevisionsexpedition, underdåniga besvär anföra, i Stockholm inom femtonde dagen och i landsorterna inom en månad, sedan han av chefens för justitiedepartementet utslag bevisligen del undfått. För övrigt äro ordningsmål ej andra, än sådana ekonomiska, som, enligt något framdeles tillgörande boktryckeri- och bokhandelsreglemente, till chefens för justitiedepartementet prövning kunna höra och till rubbning av något stadgande i denna lag icke leda.

5:o. Så snart någon förbrytelse mot denna lag blivit av chefen för justitiedepartementet hos justitiekansleren anmäld, åligge den sistnämnde, att ofördröjligen låta förbrytelsen, genom

(Föreslagen lydelse.)

tryckfrihetens lagliga bruk tillbörlig uppsikt hava. Vare likaledes justitieombudsmannen och militieombudsmannen pliktiga att i avseende på förbrytelser emot denna lag lämna sin ämbetsåtgärd enligt de i instruktionerna rörande deras befattning med andra mål föreskrivna grunder.

Enskilt förolämpande äger målsäganden att själv eller genom ombud åtala. Allmän åklagare må ej därå tala, såframt ej ärekränkningen skett mot någon i och för ämbete, tjänst eller annan allmän befattning som han innehar eller innehaft eller, mot någon som innehar sådan befattning, med avseende å förhållande utom befattningen av beskaffenhet att göra honom ovärdig det förtroende och den aktning som befattningen kräver.

4:o. Finnes genom tryckt skrift brott vara begånget som jämlikt 2 eller 3 § kan medföra skriftens konfiskering, må skriften beläggas med kvarstad i den ordning nedan stadgas.

Innan stämning uttagits eller ansökan jämlikt 5 § 11 mom. skett, må, där brottet hör under allmänt åtal, kvarstad förordnas av chefen för justitiedepartementet, så ock i landsorten av hans ombud i den ort där skriften blivit tryckt. Saknas å skriften uppgift om tryckningsort eller finnes uppgiften därom oriktig eller är skriften tryckt utomlands på svenska språket, må såsom tryckningsort anses ort där skriften anträffas.

Förordnande som här sägs skall för att vara gällande sist inom åtta dagar efter det skriften jämlikt 2 mom. avlämnades till chefen för justitiedepartementet eller hans ombud vara meddelat den som har att ombesörja

(Nuvarande lydelse.)

tillförordnad aktor, vid behörig domstol åklaga; och bör han dessutom, för egen del, genom vederbörande ombud, över tryckfrihetens lagliga bruk tillbörlig uppsikt hava. Vare likaledes justitieombudsmannen och militieombudsmannen pliktiga, att, i avseende på förbrytelser emot denna lag, lämna sin ämbetsåtgärd, enligt de i instruktionerna, rörande deras befattning med andra mål, föreskrivna grunder. Enskilt förolämpande äger målsägaren, att själv eller genom ombud åtala.

(Föreslagen lydelse.)

kvarstadens verkställande i tryckningsorten.

Har ombud förordnat om skrifts beläggande med kvarstad, skall ombudet jämte anmälan härom ofördröjligen insända ett exemplar av skriften till chefen för justitiedepartementet, vilken har att omedelbart besluta huruvida kvarstaden skall äga bestånd. Fastställes kvarstaden, äge chefen för justitiedepartementet, om så erfordras, förordna om kvarstadens verkställande jämväl å andra orter än tryckningsorten.

Har förordnande om kvarstad blivit av chefen för justitiedepartementet meddelat eller fastställt, skall skriften med underrättelse om beslutet ofördröjligen överlämnas till justitiekanslern. Är ej stämning uttagen eller ansökan varom i 5 § 11 mom. förmäles gjord inom åtta dagar efter det underrättelsen inkommit till justitiekanslern, upphøre kvarstaden och vare skriftens försäljning obehindrad.

Sedan i mål som avses i detta moment stämning uttagits eller ansökan som nyss sagts blivit gjord, må på därom framställt yrkande rätten kunna förordna om kvarstads läggande eller hävande. Över rättens beslut varigenom kvarstad meddelats eller yrkande om hävande av lagd kvarstad ogillats må klagan föras särskilt.

5:o. Förordnande om kvarstad skall innehålla uppgift å det eller de stycken av skriften som föranlett kvarstaden och gånge genast i verkställighet. För kvarstadens verkställande skall skyndsamt handräckning lämnas av Konungens befallningshavande, magistrat eller kronobetjänt. Skriftligt bevis om antalet av de exemplar, som å varje ställe beläg-

(Nuvarande lydelse.)

6:o. Sedan sex månader förlupit, efter det en skrift till chefen för justitiedepartementet eller hans ombud, enligt *näst föregående* 2 mom. inkommit, varöver ämbetsbetyg genast avgivas bör, må ej av *publik aktor* åtal därå äga rum. Enskild man njute, enligt allmän lag, till godo sin talan uti mål, genom vilkas tryckning han är personligen förolämpad. *Är någon skrift med kvarstad belagd, då skall åtal ske å skriften, inom åtta dagar i huvudstaden och i orterna åtta dagar efter det chefens för justitiedepartementet gillande av kvarstaden blivit kunnigt. I annat fall upphöre kvarstaden och vare skriftens försäljning obehindrad.*

§ 5.

1:o. *Lagligheten av åtalade tryckta skrifter innehåll skall hädanefter alltid prövas av en jury eller nämnd, bestående av nio personer, vilka sammanträda vid den domstol, där brott emot denna lag åtalas, och där, genom förhör med parterna, åklagarens slutpåstående och den tilltalades förklaring, rannsakingen fullbordas bör.*

2:o. *Därefter äga parterna välja var sina fyra och domstolen fem, tillsammans tretton, i staden eller inom länet boende, för medborgerlig dygd väl kända personer, av vilka, sedan de efter lag blivit av domstolen ojäviga förklarade, en ibland de av vederparten och en ibland de av domstolen nämnda personer, bör av var-*

(Föreslagen lydelse.)

gas med kvarstad, skall genast utan lösen tillställas såväl den hos vilken kvarstaden verkställas som det tryckeri där skriften är tryckt.

6:o. Sedan sex månader förlupit efter det en skrift till chefen för justitiedepartementet eller hans ombud enligt 2 mom. inkommit, varöver ämbetsbetyg genast avgivas bör, må ej av *allmän åklagare* åtal därå äga rum. Enskild man njute, enligt allmän lag, till godo sin talan uti mål *rörande skrifter* genom vilkas tryckning han är personligen förolämpad.

§ 5.

1:o. *Mål angående brott som avses i 3 § upptages vid rådhusrätt enligt vad därom är stadgat i särskild lag, stiftad i den ordning 87 § regeeringsformen föreskriver.*

2:o. *Åtal för förbrytelse mot 1 § 8 mom. tredje stycket, 9, 10 eller 11 mom. upptages vid domstolen i den ort där tryckeriet är beläget. Vid åtal jämlikt 4 § 14 mom. mot någon som lyder under kriminallag för krigsmakten skall tillämpas vad om laga domstol i mål rörande åtal jämlikt sådan lag må vara föreskrivet.*

3:o. *Om laga domstol i mål rörande annan förbrytelse mot denna lag än i 1 eller 2 mom. sägs gälla vad om brottmål i allmänhet är stadgat.*

(Nuvarande lydelse.)

dera parten utan anförda skäl utslutas.

3:o. Sedan nämndens antal sålunda blivit nedsatt till nio ledamöter, skola de av domstolen, så snart sig göra låter, till utsättande dag, sammankallas, då de inför domstolen skola avgiva en edlig försäkran att efter sitt bästa förstånd och samvete utlåtande i saken avgiva, och att i obrottslig tystnad hålla, såväl det som under överläggningen yttras, som vilka av de särskilda ledamöterna med ja eller nej röstat.

4:o. Jämte en kort och noga bestämd skriftlig sammanfattning av målets beskaffenhet och skick, bör domaren då för nämnden framställa denna fråga: Är skriften brottslig efter det lagens rum, åklagaren åberopat? Och må nämnden, sedan domstolens ordförande och ledamöter avträtt, icke åtskiljas, innan densamma häröver med ja och nej röstat. Till den åklagades fällande fordras minst två tredjedelar av rösterna; i annat fall vare han frikänd.

5:o. I anledning därav skall, efter inhämtad underrättelse om nämndens åtgärd, domstolen ofördröjligen för parterna avkunna utslag med tillägg, antingen av den bestraffning, vartill den brottslige sig skyldig gjort, eller av den upprättelse, vartill den oskyldigt anklagade kan berättigad anses.

6:o. Förbrytelser emot denna lag upptagas vid rådstuvurätten i den stad, där skrift, som föranlett åtal, blivit tryckt, eller, om den blivit tryckt å ort, som lyder under landsrätt, vid rådstuvurätten i den stad, där länets styrelse har sitt säte. Stämningstid vare åtta dagar. Uppstår

(Föreslagen lydelse.)

4:o. Tilltalas någon för brott som avses i 3 §, skall frågan huruvida skriftens innehåll är brottsligt prövas av en jury om nio medlemmar, där ej åtalet avser inbjudning till deltagande i lotteri eller ock parterna å ömse sidor förklara sig vilja utan sådan prövning hänskjuta målet till rättens avgörande. För den tilltalades fällande fordras minst två tredjedelar av rösterna; uppnås ej detta röstetal, varde han frikänd.

5:o. Vid rådhusrätt som har att upptaga mål om brott som i 3 § sägs skola genom rättens val för en tid av tre kalenderår utses i Stockholm åttio, i Göteborg sextio och å annan ort fyrtio personer, vilka skola uppföras å en jurymannalista, från vilken på sätt nedan sägs skola uttagas jurymän för tjänstgöring i dylika mål. Valet skall förrättas senast två månader före början av det första året i varje valperiod. Har mer än en fjärdedel av de valda avgått före valperiodens slut, skall ursprungliga antalet fyllas genom nytt val. Arbetar domstolen på avdelningar, skola domstolens samtliga ledamöter deltaga i val varom nu är stadgat.

Till uppförande å jurymannalistan skola utses i staden eller inom länet boende, för omdömesgillhet, självständighet och rättrådighet kända svenska medborgare, som uppnått tjugufem års ålder; och skall därvid tillses att skilda samhällsgrupper bli va representerade.

6:o. Ej må i jury tjänstgöra den som är omyndig eller i konkurstillstånd.

7:o. Då mål däri jury skall deltaga förekommer, skola av rätten ge-

(Nuvarande lydelse.)

fråga om boktryckares eller författares av en tryckt skrift tilltalande eller hörande, åtnjute han eller de deras rättegångsförmåner, enligt allmän lag och särskilda författningar, uti allt vad genom detta förordnande icke uttryckligen annorlunda stadgat är.

7:o. Sedan nämndens utlåtande således blivit inhämtat, pröve och avgöre domaren saken och underställe sitt utslag hovrättens prövning, på sätt 25 kap. 5 § rättegångsbalken bjuder; men i alla fall skola handlingarna uti tryckfrihetsmål underställningsvis av underrätten till hovrätten insändas.

8:o. Finner chefen för justitiedepartementet eller hans ombud sig befogad, att, på de grunder för kvarstad å tryckt skrift, här ovan stadgade äro, förordna eller äska, det någon skrift med kvarstad beläggas må, vare han eller det berättigad, att sådan kvarstad erhålla medelst skyndsamt handräckning, som ej får vägras av Konungens befallningshavande, magistrat eller kronobetjänt; börande över förloppet av kvarstadsförrättningen och orsakerna därtill, samt i avseende på den åklagade skriften, om och huru många exemplar då ännu finnas uti boktryckarens värg, anteckning trefalt författas, varav den ena tillställes chefen för justitiedepartementet eller hans ombud, den andra magistraten i den stad, under vilkens rådstuvurätt boktryckeriet, enligt § 1, lyder, och den tredje boktryckaren. Magistraten vare pliktig att, vid ansvar såsom för ämbetsförsummelse, med näst avgående post, en avskrift av denna anteckning till justitiekanslern insända. I Stockholm varde samma anteckning, ge-

(Föreslagen lydelse.)

nom lottning bland dem som äro uppförda å jurymannalistan uttagas, till ledamöter i juryn sju och till suppleanter fem, samt av parterna å vardera sidan bland de å listan uppförda eller andra till uppförande därå skickade nämnas, till ledamöter tre och till suppleanter tre, samtliga, på sätt allmän lag stadgar om domare, ojäviga personer. Därefter äge vardera parten utan anförande av skäl utesluta en ledamot och en suppleant bland de av rätten utlottade samt en ledamot och en suppleant bland de av motparten nämnda.

8:o. Undandrager sig part att nämna eller utesluta jurymän, skall vad på parten ankommer i stället verkställas av rätten genom lottning. Äro å ena sidan flera parter och undandrager sig någon att nämna eller utesluta jurymän, vare de övrigas val för honom gällande. Kunna medparter ej enas om nämnande av jurymän, skall i stället av rätten verkställas utlottning bland dem som äro uppförda å jurymannalistan. Sämjas ej medparter om uteslutning, företage rätten lottning mellan de utlottade eller nämnda.

9:o. Vill part göra jäv mot någon som efter lottning eller genom parts val nämnts till juryman, framställe invändningen innan uteslutning företages. Därefter må vid underrätt fråga om jäv av part väckas allenast i det fall att den mot vilken jävet riktas är ledamot av juryn och den omständighet varå det grundas ej var för handen eller parten kunnig då uteslutning företogs; och skall invändningen framställas vid första rättegångstillfället sedan parten erhöi kännedom om jävet.

(Nuvarande lydelse.)

nast eller sist inom nästföljande dags utgång, till justitiekansleren avlämnad. Justitiekansleren må sedermera, i Stockholm, inom åtta dagar, och i landsorterna, allra sist inom trenne veckor, efter det kvarstaden lagd blivit, hava hänvist målet till vederbörlig domstol och aktor förordnat, då domstolen, sist inom åtta dagar, må pröva, om kvarstaden skall äga bestånd. Sker det ej, och är icke kvarstad inom en månad häven, äge boktryckare rätt i enahanda ordning, som handräckning till kvarstadens beläggande meddelad blivit, att fordra dess brytande, vilket icke vägras må, vid ansvar av ämbetets förlust.

Chefen för justitiedepartementet eller hans ombud äga ej makt att, annorlunda än nu sagt är, kvarstad fordra eller vidare befattning med saken taga, utan hänskjute genast alltsammans till justitiekansleren, på vilkens ytterligare ämbetsåtgärd och ansvar det ankommer, att sådana mål varda, enligt denna och allmän lag, handhavda. Anmäles hos justitiekansleren omedelbarligen någon skrift till åtal, bör han, sist inom fjorton dagar, om målets upptagande vid laga domstol, genom av honom tillförordnad aktor, anstalt foga; men icke må han om någon sådan föregående kvarstad, som här framföre nämnt är, förordna utan chefens för justitiedepartementet eller hans ombuds hörande och tillstyrkande. Är målet till laga domstol kommet och kvarstad där av aktor yrkad, bör domstolen sig däröver, inom åtta dagar, utlåta, men likväl, därest det utan tidsutdräkt ske kan, chefens för justitiedepartementet eller hans ombuds utlåtande inhämtas. Avslås kvar-

(Föreslagen lydelse.)

I högre rätt må fråga om jäv ej väckas, med mindre jävet göres mot någon som suttit i juryn och parten ej förrän i den högre rätten haft tillfälle att framställa jävet.

Har genom rättens beslut någon förklarats jävig att tjänstgöra i jury, skall vid det beslut förbli. Mot rättens beslut varigenom framställt jäv ogillats må särskild talan ej föras.

10:o. Ej må någon utan laga förfall undandraga sig att tjänstgöra i jury. Dock må rätten bevilja juryman befrielse från uppdraget, när anledning finnes att han icke utan synnerlig olägenhet kan närvara vid målets handläggning.

Är juryman på grund av förhållanden som nu sagts eller i följd av jäv hindrad att tjänstgöra och finnes ej för honom suppleant som är därtill oförhindrad, skall ny juryman jämte suppleant utses enligt ovan angivna grunder. Ej må till juryman eller suppleant utlottas eller nämnas någon som förut blivit i samma mål utsluten.

11:o. Finnes icke någon som kan ställas till ansvar i anledning av tryckt skrifts utgivande, eller kan icke någon ansvarig anträffas, må utan hinder därav påstående att skriften skall förklaras konfiskerad upptagas och prövas av rätten. Sådan talan må anhängiggöras genom ansökan.

12:o. Där ej annat föranledes av bestämmelser i denna lag eller den i 1 mom. omförmälda särskilda lagen, skall beträffande rättegången i tryckfrihetsmål gälla vad om rättegång i brottmål är stadgat i allmän lag eller kriminallag för krigsmakten, där det är tillämpligt.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

stadspåståendet, fortfarande ändock med rättegången; men om påståendet gillas, och har chefen för justitiedepartementet eller hans ombud sådant tillstyrkt, skall kvarstaden verkställas; dock bör underrättens utslag, i båda dessa fall, utan uppehåll till hovrätten insändas. Hovrätten bör genast däröver infordra tryckfrihetskommitténs utlåtande. Tillstyrker denna kvarstads beläggande, må hovrätten, där så skäligt prövas, efter utslag, en sådan kvarstad bifalla, och stånde den då fast intill rättegångens slut. Har tryckfrihetskommittén avstyrkt kvarstad, men hovrätten ändock finner den äga rum, då må hovrättens utslag ej i verkställighet gå, utan underställes högsta domstolens avgörande. Rikets Ständers justitieombudsman äge, att efter erhållen underrättelse, då sådant mål till överläggning förekommer, därvid tillstådes vara; varefter honom åligge, att högsta domstolens protokoll och utslag i målet genast till trycket befordra, på publik bekostnad, i händelse enskild förläggare ej skulle erhållas.

9:o. Vid underrätt pröve och avgöre domaren saken, men underställe sitt utslag hovrättens prövning, på sätt 25 kap. 5 § rättegångsbalken bjuder, men i alla fall skola handlingarna uti tryckfrihetsmål underställningsvis av underrätt till hovrätten insändas.

10:o. Om laga domstol för åtal å förbrytelse, som omförmäles i 4 § 9 mom., så ock för åtal jämlikt 4 § 14 mom. mot någon, som ej lyder under strafflagen för krigsmakten, gälle vad i allmän lag sägs.

Åtal jämlikt 4 § 14 mom. mot någon, som lyder under strafflagen för

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

krigsmakten, skall tillhöra krigsdomstols upptagande; och tillämpas i ty fall vad om rättegången vid sådan domstol är eller varder stadgat, dock att underställning alltid skall äga rum på sätt förut är sagt.

11:o. Angripas, uti av trycket utkomna skrifter, enskilda personer, en eller flera, och det ej sker i och för deras ämbete, därom må ej annor än rätter målsägande kära, ej heller må tillförordnad publik aktor någonsin sådant i sitt käromål upptaga och åklaga. Målsäganden vare likväl obehaget, att hos justitiekanslersämbetet begära biträde i rättegången av kronans ombud, och må på justitiekanslerens eget omprövande ankomma, att härtill bifall lämna; dock kan sådan aktors frånvaro eller uteblivande icke uppehålla målets företagande och avgörande vid domstolen. Sådan åklagan av enskilda personer hanteras i alla delar, efter det rättegångssätt, denna och allmän lag föreskriva; dock må underdomaren, vid sådana enskilda tvister, utan inhämtat utlåtande av chefen för justitiedepartementet eller hans ombud, kvarstadsfrågor upptaga och däröver meddela utslag, varöver parterna äga i laglig ordning hos överrätten besvär anföra; i vilket fall kvarstaden ej må verkställas.

12:o. I frågor om kvarstad böra, i sådant fall, Konungens befallningshavande, magistrat eller kronobetjänt ovägerligen och vid ansvar biträda; dock må ej hos bokhandlare eller annan försäljare å någon inom riket utkommen skrift kvarstad begäras, utan att genom bevis kan styrkas, att skriften i tryckningsorten blivit med kvar-

(Nuvarande lydelse.)

stad belagd, eller i det fall, att skriften ej blivit, enligt 4 § 2 mom., till chefen för justitiedepartementet eller hans ombud inlämnad.

15:o. Alla mål — — — sig ådragit.

Böter, som i denna lag utsatta äro, förvandlas efter allmän lag.

16:o. Böter efter denna lag tillfalle kronan, de fall undantagna, då böter, enligt vad här ovan stadgat är, målsäganden ensamt tillkomma.

(Föreslagen lydelse.)

15:o. Alla mål — — — sig ådragit.

Böter som i denna lag utsatta äro, så ock vite vartill någon jämlikt 1 § 11 mom. fälles, förvandlas efter allmän lag.

16:o. Böter och viten efter denna lag tillfalla kronan, de fall undantagna då böter, enligt vad här ovan stadgat är, målsäganden ensam tillkomma.

Övergångsstadgande.

Äldre lags bestämmelser i 1 § 11 mom. samt i 4 § 3—6 mom. och 5 § skola tillämpas till och med den 30 juni det år då den år 1936 som vilande antagna ändrade lydelsen av 1, 4 och 5 §§ tryckfrihetsförordningen slutligen antages.

Har förordnande om kvarstad blivit meddelat före den 1 juli förstnämnda år, skall beträffande den kvarstad tillämpas vad i äldre lag stadgas. De mål, vilka röra ämne varom bestämmelse givits i tryckfrihetsförordningen och vilka sistnämnda dag äro vid domstol anhängiga, skola i allt vad till rättegången hörer behandlas enligt äldre lag.

Jurymanalista varom i 5 § 5 mom. sägs skall första gången upprättas i juni månad nyssnämnda år och avse tiden till och med utgången av samma år samt de därpå följande två kalenderåren.

Hänvisning: Kungl. Maj:ts proposition nr 235 till 1936 års riksdag, i vad den avsåg §§ 1, 4 och 5 tryckfrihetsförordningen jämte övergångsstadgande.
Konstitutionsutskottets utlåtande nr 42 och memorial nr 43 år 1936.
Första kammarens protokoll den 6 och 15 juni 1936.
Andra kammarens protokoll den 6 och 16 juni 1936.

Stockholm den 9 mars 1937.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: Herrar *Reuterskiöld, Hallén, Strömberg, Gustaf Adolf Björkman, Oscar Gottfrid Karlsson, Sandegård, Bergman, Källman, Karl Bodin, Nils Andersson, Hagström, Andersson i Igelboda, Fast, Bengtsson, Holmbäck, Lundqvist, Hällgren, Werner* i Höjen, Fält och Arne mark.
